

AGRÁRMINISZTERIUM

Természet-helyreállítás

Aktualitások, különös tekintettel a Balaton térségére

Természetvédelmi Konferencia a Balaton Régióban
2025. június 3.

Marczin Örs

Természetmegőrzési Főosztály

1. SZAKPOLITIKAI KONTEXTUS

EU Zöld Megállapodás 2050

2019.12.11

Éghajlatvédelem

Tiszta, megfizethető, biztonságos
energiaellátás

környezetbarát ipar, körforgásos
gazdaság

Energia- és erőforrás-hatékony építés

A fenntartható, intelligens mobilitás

Mértányos, egészséges, környezetbarát
élelmiszer

***Biológiai sokféleség megóvása,
ökoszisztémák helyreállítása***

Szennyezőanyag-mentes környezet

Zöld finanszírozás, mértányos átállás

Nemzeti költségvetések zöldítése

Kutatás, innováció

Oktatás, képzés

A károkozás elkerülése

EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2030

2020.05.20

A természet védelme

*Védett területek transzeurópai
hálózata szárazföldön és tengeren*

A természet helyreállítása
EU Természet-helyreállítási Terv

Az átalakulás elősegítése

*Hatékonyabb megvalósítás és
ellenőrzés; a tudás, finanszírozás és
beruházások növelése; a természet
tisztelete a döntéshozatalban*

Az EU mint globális partner

*A globális természetvédelmi kihívások
kezelése*

**EU Természet-helyreállítási
Rendelet (2030-2050)**

2024.08.18

2. A RENDELET SZAKMAI TARTALMA

I. Közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek

- leromlott állapotú élőhelyek *helyreállítása*
- élőhelyek *létrehozása* arra alkalmas területeken a *kedvező referencia terület* eléréséig, a dokumentált veszteségeket is figyelembe véve
- fajok élőhelyeinek helyreállítása és létrehozása, pl. az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok biztosításával

II. Városi (települési) ökoszisztémák

- Városi zöldfelületek és lombkorona borítás

III. Folyók és árterek

- Az átjárhatóságot akadályozó elemek eltávolítása
- Árterek természetes funkcióinak helyreállítása

IV. Beporzó rovarok

- Állománycsökkenés megállítása

V. Mezőgazdasági ökoszisztémák

VI. Erdei ökoszisztémák (+3 Mrd. „új” fa)

Országos
Természet-
helyreállítási
Terv (OThT)
2030-40'-50'

3. INTÉZKEDÉSEK

Élőhely-rekonstrukció:

- Vizes élőhelyek helyreállítása, vízháztartás javítása,
- Szukcesszió szabályozása,
- Inváziós fajok visszaszorítása,
- Puffer területek kialakítása (pl. szántók gyepesítése),
- Erdei élőhely-rekonstrukció (fafaj csere, holt fa, természeteshez közelítő korszerkezet stb.)...

➡ **KEHOP, KEHOP Plusz...**

Természetközeli gazdálkodás:

- Természetvédelmi célú erdőkezelés, folyamatos erdőborítás stb.
- Biogazdálkodás, agrár-erdészeti rendszerek,
- Extenzív gazdálkodás,
- Nem termelő beruházások

➡ **KAP Stratégiai Terv...**

Passzív helyreállítás:

- Natura 2000 Fenntartási tervek felülvizsgálata,
- Új kezelési előírások,
- Erdészeti tervezés
- Jogi védelem

➡ **adminisztratív eszközök, jogalkotás**

**„Erőfeszítés-központú”
megközelítés**

4. A TERVEZÉS KERETEI

(EU) 2024/1911 RENDELET

2024.08.18

EU THR BIZOTTSÁG & SZCS.

2024.12.25

EU SABLON – 2025/912 VHR

2025.05.19.

NThT 1,
2026.09.01
(2027.09.01)

2030

Rev. 1,
2032.

2040

Rev. 2,
2042.

2050

TERVEZÉS

Nemzeti Természet-helyreállítási Terv (NThT)

VÉGREHAJTÁS

KEHOP/VEKOP, KEHOP +, KAP ST, LIFE...

MONITOROZÁS

JELENTÉS

2028.06
előzetes

2031.06
átfogó

5. CÉLKITŰZÉSEK

Közösségi jelentőségű élőhelyek, fajok (4. cikk)

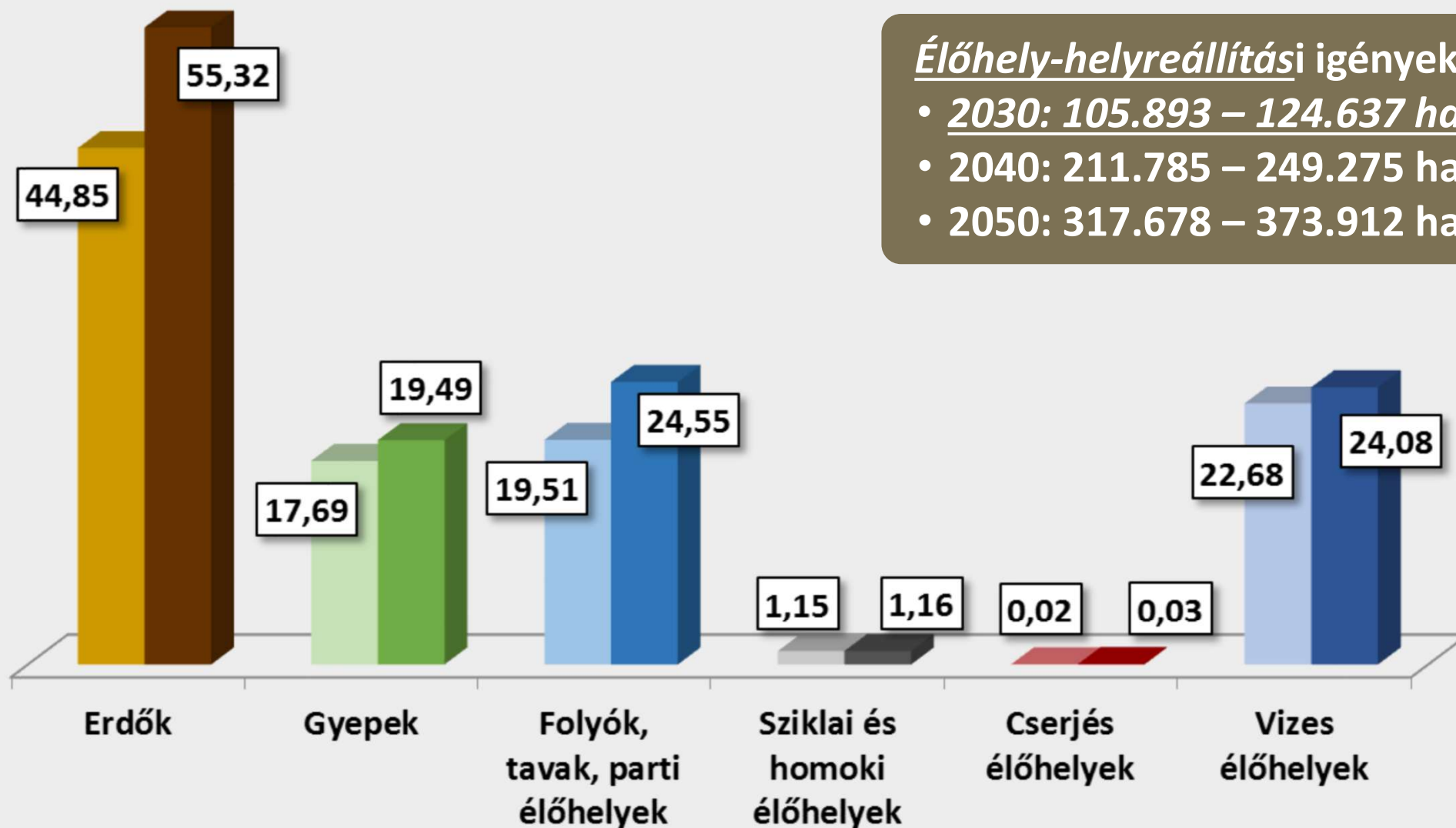
- „Nem jó” állapotú élőhely-területek helyreállítása: 2030-ig 30%, 2040-ig 60%, 2050-ig 90%
- Új élőhelyek létrehozása a kedvező referencia kiterjedés eléréséhez szükséges többletterület 30%-án 2030-ig, 60%-án 2040-ig, 100%-án 2050-ig
- „Ismeretlen” élőhely-területek állapotának meghatározása: 2030-ig 90%, 2040-ig 100%
- Prioritás 2030-ig: Natura 2000-en belüli élőhely-előfordulások

- Fajok élőhelyeinek helyreállítása és létrehozása, a kedvező helyzet eléréshez „szükséges mennyiségű és minőségű” élőhely biztosítása érdekében
- A helyreállított területeken az **állapot** folyamatos javulásának **fenntartása**
- A jó állapotú élőhely-területek **jelentős romlását megakadályozó intézkedések** azonosítása

Élőhelyek helyreállítása

Élőhely-helyreállítási igények ökoszisztémák szerint 2030-ig, 1000 ha

Élőhely-helyreállítási igények:

- 2030: 105.893 – 124.637 ha
- 2040: 211.785 – 249.275 ha
- 2050: 317.678 – 373.912 ha

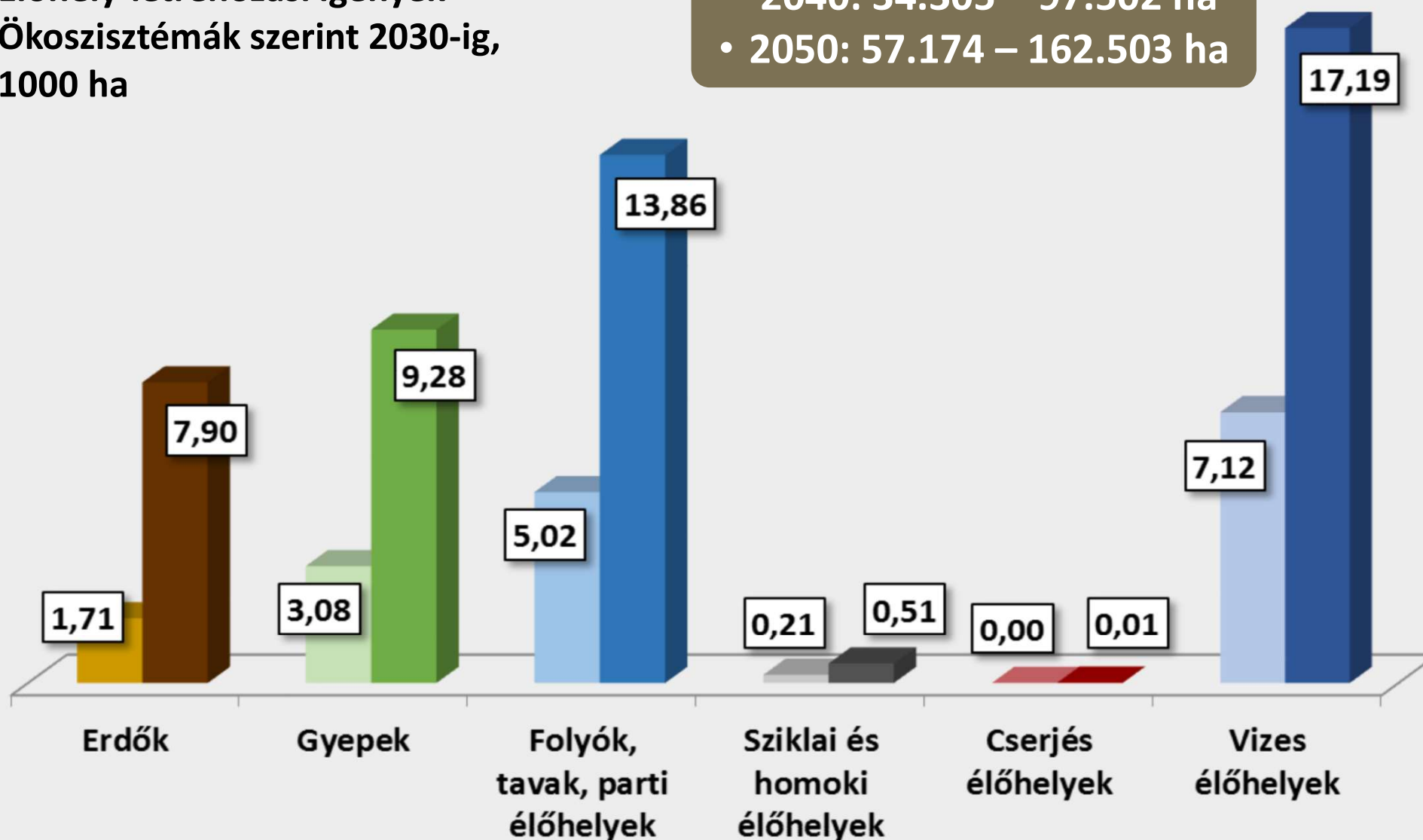
*Puhafás ligeterdők (91E0): 9.990 ha, Pannon homoki gyepek (6260): 7050 ha
Patakok hínárja (3260), Ártéri ruderális magaskórós folyómedernövényzet (3270) ~ 0 ha*

Élőhelyek létrehozása

Élőhely-létrehozási igények
Ökoszisztémák szerint 2030-ig,
1000 ha

élőhely-létrehozási igények:

- 2030: 17.152 – 48.751 ha
- 2040: 34.305 – 97.502 ha
- 2050: 57.174 – 162.503 ha

Keményfás ligeterdők (91F0): 11.768 ha, Puhafás ligeterdők (91E0): 10.375 ha
Mészkerülő sziklatörmelék-növényzet (8150), Mészkedvelő sziklanövényzet (8210) ~ 0 ha

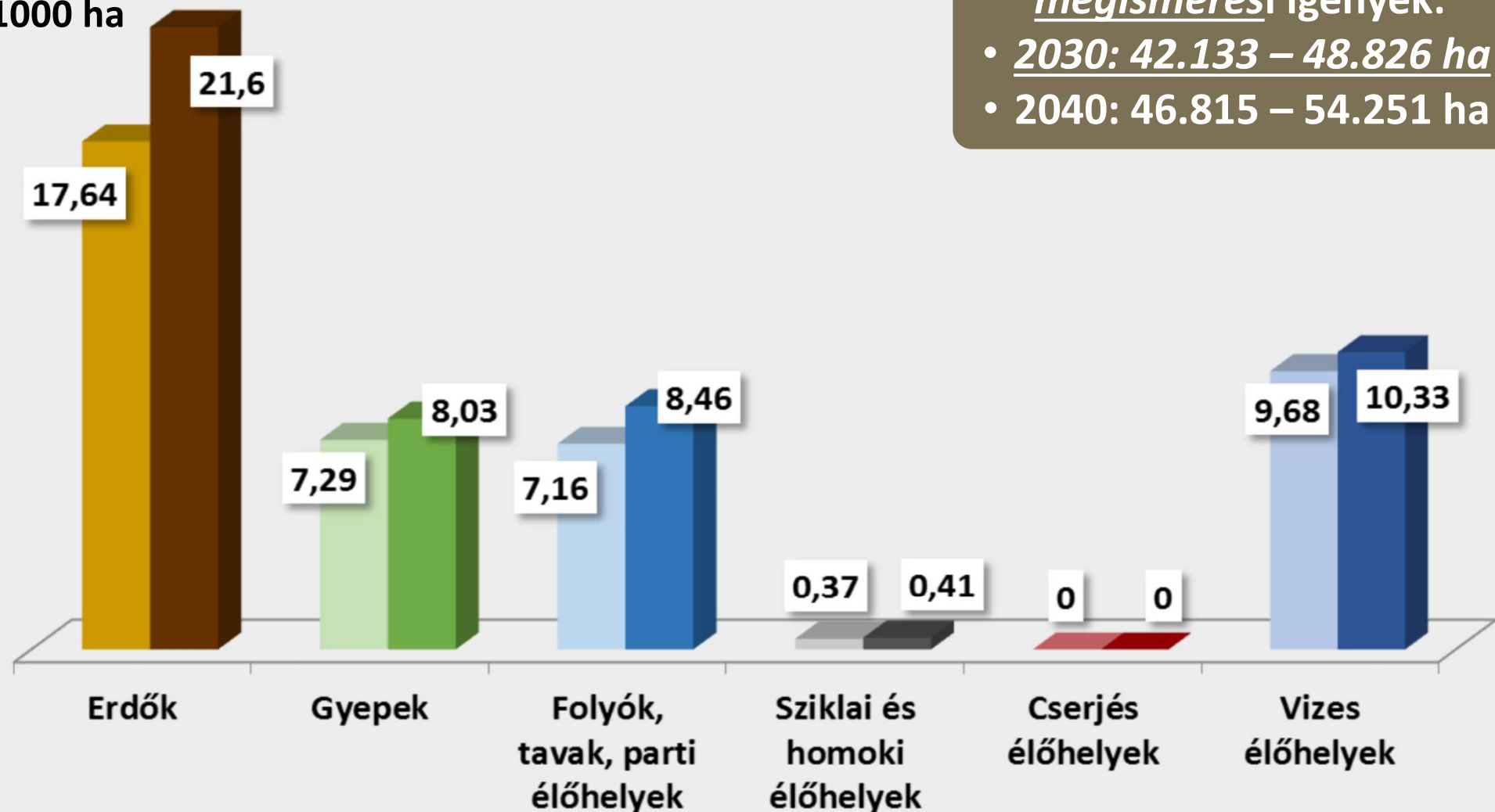
Élőhelyek-területek állapotának megismerése

Élőhely-állapot megismerésére vonatkozó igények
ökoszisztémák szerint 2030-ig,
1000 ha

Élőhely-állapot

megismerési igények:

- 2030: 42.133 – 48.826 ha
- 2040: 46.815 – 54.251 ha

Pannon cseres-tölgyesek (91M0): 8.640 ha; Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510): 6.480 ha
17 élőhelytípus, az országos előfordulások összterületének 13,3%-a: 0 ha

5. CÉLKITŰZÉSEK

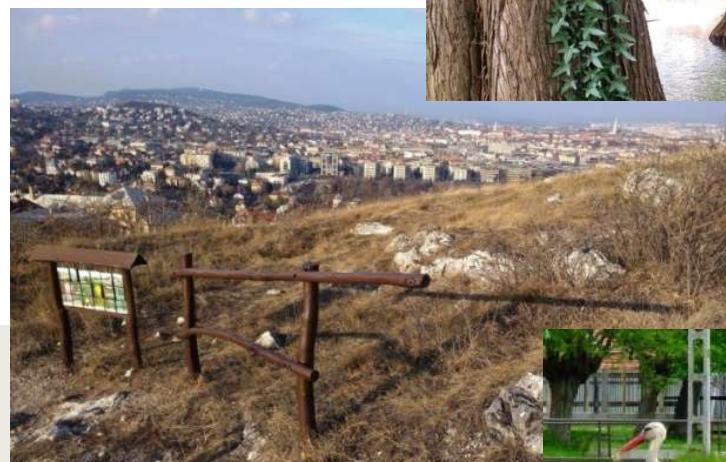
Városi ökoszisztémák helyreállítása (8. cikk)

Indikátorok:

- A városi zöld területek országos aránya
- Fák lombkorona borítása a városi ökoszisztéma területeken

Célkitűzések, feladatok

- Indikátorértékek csökkenésének megakadályozása (HI: 2030 december, bázis: 2024 augusztus)
- Indikátor értékek növekvő trendjének biztosítása a kedvező célértékek elérésig
- Indikátorok kedvező célértékének meghatározását segítő EU módszertan összeállítása (határidő: 2028 december, felelős: COM)
- Tagállami kedvező célérték meghatározása (HI: 2030)
- Indikátorok monitorozásának elindítása (HI: 2024 augusztus)

Alapegység: városi ökoszisztéma terület

- Belterület, belterület + peremterületek (1 km), több település belterülete együttesen (kötött módszertan)
- Tagállami tervezés határozza meg, országon belül is változhat
- **Magyarország: 355 település – 16 BKT település**

5. CÉLKITŰZÉSEK

Vízfolyások átjárhatósága, árterek (9. cikk)

Indikátorok:

- A szabad áramlású vízfolyások hossza (km, nettó)
- Helyreállítással érintett árterek területe (km²)

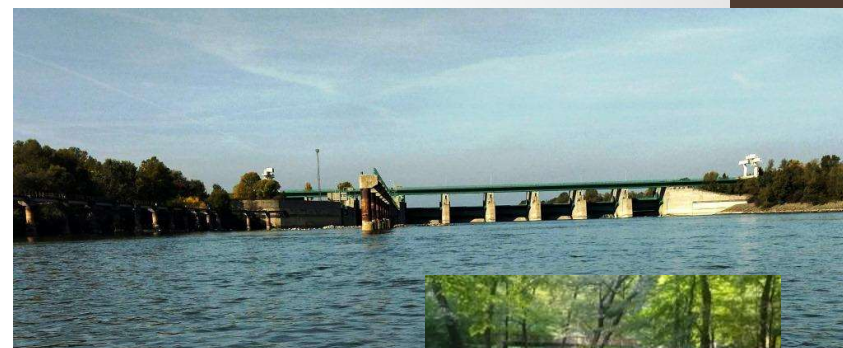
Célkitűzések, feladatok

- Átjárhatóságot akadályozó mesterséges elemek (**tervezés**): országos leltár, eltávolítandó elemek azonosítása, ütemterv (2027 szeptember)
- Intézkedések (**megvalósítás**): kijelölt elemek eltávolítása, kapcsolódó árterek természetes funkcióinak helyreállítása, fenntartás

Beporzó rovarok állományainak helyreállítása (10. cikk)

Célkitűzések, feladatok

- Fajdiverzitás növelése, negatív trendek megfordítása – intézkedések elindítása 2030-ig
- Állománynövekedésének biztosítása a **kedvező célértékek** eléréséig
- A **kedvező célértékek**: EU módszertan (2028 december, felelős: EB), tagállami célértékek (2030)
- **Monitorozás** (állományméret és diverzitás): EU-módszertan (VHR) 2025 augusztusig, monitorozása 2026 augusztustól

5. CÉLKITŰZÉSEK

Agrár-ökoszisztémák (11. cikk)

Indikátorok:

- **Választható** (3-ból 2 kötelező): Lepke index, talajok szerves anyag tartalma, magas diverzitású táji elemek aránya
- **Kötelező**: mezőgazdasági madarak populációindexe

Célkitűzések, feladatok

- Kiválasztott indikátorok növekvő országos trendjének biztosítása (2030)
- A **kedvező célértékek** elérést biztosító intézkedések
- A mezőgazdasági madarak populációindexének növelése: 2030-ig 110%, 2040-ig 120%, 2050-ig 130% (bázis: 2025 szeptember)
- Mezőgazdasági hasznosítású tőzegterületek helyreállítása (30-40-50%, 2030-'40-'50-ig, 25%, ill. 1/3-1/3 „újranedvesítve”)
- **Kedvező célértékek**: EU módszertan választható mutatókra (2028 december, felelős: EB), tagállami célértékek 2030-ig;
- **Monitorozás** 2024 augusztustól

5. CÉLKITŰZÉSEK

Erdei ökoszisztémák (12. cikk), 3 milliárd új fa ültetése (13. cikk)

Indikátorok:

- **Választható** (7-ből 6 kötelező): álló és fekvő holtfa, vegyes korszerkezetű erdők aránya, megkötött szerves szén, konnektivitás, őshonos fajok által dominált erdők aránya, fafaj-diverzitás
- **Kötelező**: erdei madárfajok populációindexe

Célkitűzések, feladatok

- Kiválasztott indikátorok növekvő országos trendjének biztosítása (2030);
- A **kedvező célértékek** elérést biztosító intézkedések;
- Erdei madárindex növekvő országos trendjének biztosítása 2030-ig;
- **Kedvező célértékek** meghatározása 2030-ig (EU módszertan nincs);
- **Monitorozás** 2024 augusztustól;

3 milliárd új fa ültetése (EU célkitűzés):

- Az intézkedések járuljanak hozzá az EU-szintű vállalás teljesítéséhez, az ökológiai szempontok maximális betartása mellett

6. A HAZAI TERVEZÉS EDDIGI LÉPÉSEI

Ágazat-közi együttműködés:

- **Kormányhatározat** a kormányzati feladatmegosztásról – *2025, III. negyedév:*
 - **Koordináció:** ágazatközi munkacsoportok, társadalmasítás, terv-egyeztetés, benyújtás – **AM természetvédelem**
 - **Élőhelyek, fajok** (4. cikk), **agrár- és erdei ökoszisztémák** (11., 12. és 13. cikk), **beporzók** (10. cikk) – **AM természetvédelem, mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások, erdők és földügyek**
 - **Városi ökoszisztémák** (8. cikk) – **ÉKM építészet, KTM**
 - **Vízfolyások** (9. cikk) – **EM vízgazdálkodás**
- **Ágazatközi munkacsoportok** elindítása – *2025, III. negyedév:*
 - **Erdők, erdőgazdálkodás** (4., 12. és 13. cikk)
 - **Mezőgazdaság** (4., 10. és 11. cikk)
 - **Vízgazdálkodás** (4. és 9. cikk)
 - **Városi ökoszisztémák** (8. cikk)

Szakmai tervezés (4. cikk):

- Egységes **EU sablon** (VHR) alapján
- **Alapadatok:** tagállami jelentés a közösségi jelentőségű természeti értékek helyzetéről (2025.07.31)
- Háttérintézmények (NPI, HOI), kutató intézetek, szakértők bevonásával
- **Kihívások:** adatok, finanszírozás, kapacitások

Társadalmi részvétel:

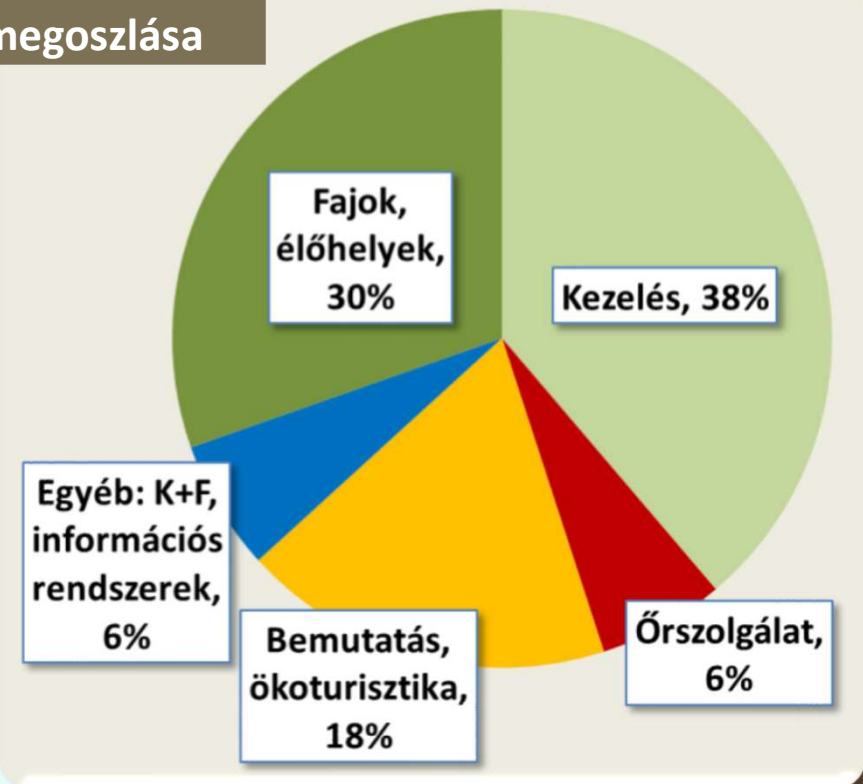
- **Érintettek** azonosítása, **keretek, menetrend** – *2025, IV. negyedév*
- **Indító fórumok/egyeztetések** – *2025, IV. negyedév*

7. MEGVALÓSÍTÁS

Forrás-felhasználás
%-os megoszlása

KEHOP Plusz természetvédelmi fejlesztések

- 45 kapcsolódó **kiemelt beruházás**;
- **28,66 milliárd forint** támogatás (~68%)
- **73.000 ha** célterület

BfNPI fejlesztései

- **5 kiemelt beruházás, 2,61 milliárd forint támogatás, 2.917 hektár** célterület
 - Élőhely-rekonstrukció: 195 m. Ft ~ 7% (Sásdi-rét, Kis-Balaton),
 - Kezelési infrastruktúra: 1,73 mrd. Ft ~ 66% (Kis-Balaton, Tapolcai- és Káli-medence, Mura menti TK, Ordacsehi)
 - Bemutató: 437,3 m. Ft ~ 19% (Ordacsehi, Mura menti TK, Kis-Balaton)
 - Órskolgalat: 257,7 m. Ft ~ 10%
- A természet-helyreállítási célkitűzésekhez valamennyi projekt hozzájárul, a **felhasznált támogatás 73%-ig**

8. Balaton Kiemelt Térség

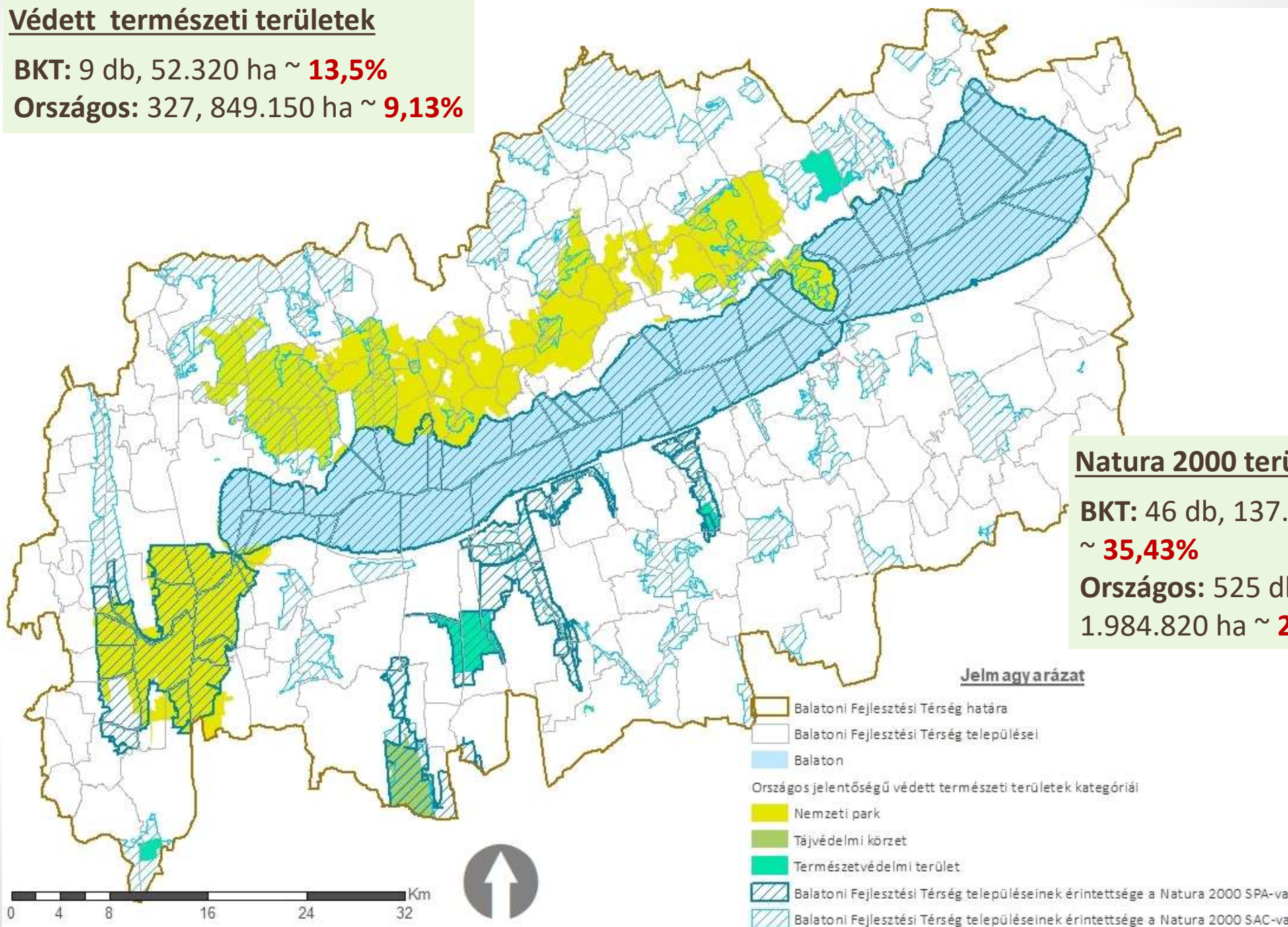
180 település, 388.570 ha ~

Védett & Natura 2000: 160.511 ha ~ **41,3%**

Védett természeti területek

BKT: 9 db, 52.320 ha ~ **13,5%**

Országos: 327, 849.150 ha ~ **9,13%**

Natura 2000 területek

BKT: 46 db, 137.662 ha

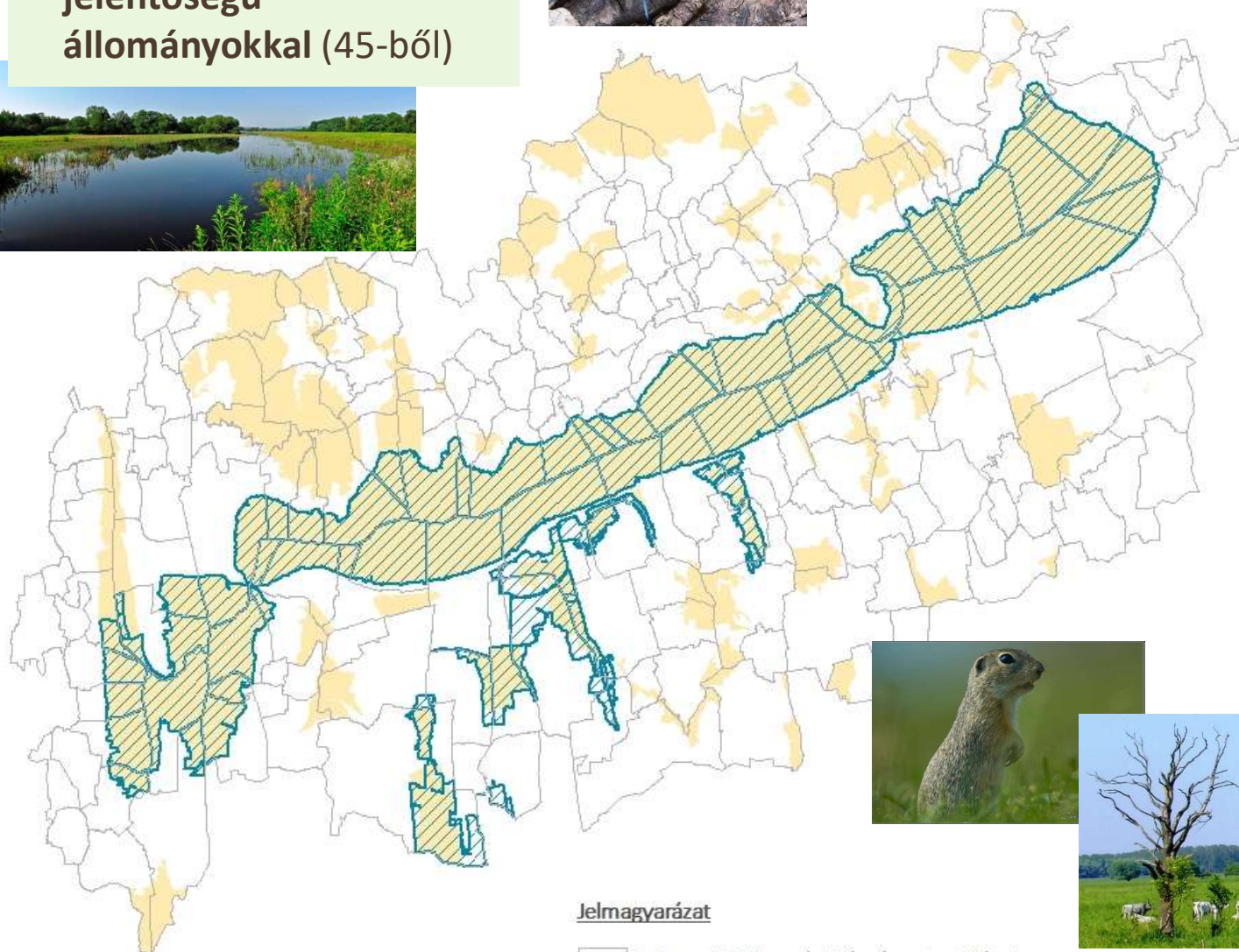
~ **35,43%**

Országos: 525 db.,

1.984.820 ha ~ **21,44%**

8. Balaton Kiemelt Térség

- 46 Natura 2000 terület
- 26 élőhelytípus országos jelentőségű állományokkal (45-ből)

Jelmagyarázat

□ Balatoni Fejlesztési Térség települései

▨ Balatoni Fejlesztési Térség településeinek érintettsége a Natura 2000 SPA-val

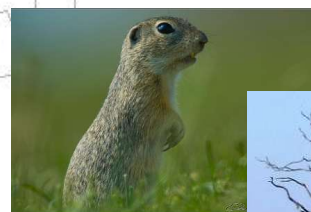
■ Balatoni Fejlesztési Térség településeinek érintettsége a Natura 2000 SAC-val

0 4.5 9 18 27 36 Km

Jelentős helyreállítási igényű élőhelytípusok:

- Gyertyános tölgyesek (91G0, 91L0) ~ **23.370 ha**
- Puhafás ligeterdők (91E0) ~ **20.365 ha**
- Cseres-tölgyesek (91?0) ~ **19.300 ha**
- Bükkösök (9130) ~ **9.600 ha**
- Molyhos tölgyesek (91H0) ~ **2.800 ha**
- Ártéri mocsárrétek (6440) ~ **14.460 ha**
- Kaszálórétek (6510) ~ **7.270 ha**
- Kékperjés láprétek (6410) ~ **3.615 ha**

**Köszönöm a
figyelmet!**

